

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСНОГО МОВЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

О.В. Семида

*кандидат філологічних наук,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»*

Сучасний ринок ставить високі вимоги до володіння іноземною мовою студентами немовних спеціальностей. Ці вимоги продовжують зростати, а разом з ними і вимоги до якості мовної освіти для студентів. Однією з таких вимог та потреб студентів є вміння спілкуватися іноземною мовою на професійні теми, тобто, формування професійної мовленнєвої компетенції. Цей вид компетенції формується не лише під час аудиторних практичних занять, а й під час самостійної роботи студента (СРС).

Самостійна робота студента є важливим етапом перевірки набутих знань, сформованості умінь і навичок, оскільки саме вміння студента працювати з необхідним мовним матеріалом самостійно є показником результату навчання. Навчання іноземній мові у вищому навчальному закладі передбачає різні види та форми організації СРС, що спрямовані на закріплення та удосконалення комунікативних умінь. СРС може використовуватися для засвоєння теоретичного матеріалу та обраних лексичних і граматичних тем, а також для самостійного виконання практичних завдань, для самостійної підготовки до виконання усних завдань на занятті (участь у розробці проєктів, ділова гра, тощо), самостійне виконання письмових творчих робіт (есе, реферат, доповідь).

Оскільки самостійність базується на знаннях та мотивації, учені наголошують на важливості вірно оцінювати готовність студента працювати самостійно, а саме: здатність ставити цілі та досягати їх; приймати відповідальність за свої дії; переконаність у соціальній значимості своєї діяльності [2]. СРС включає також контроль з боку викладача. Він приймає активну участь в організації самостійної роботи, визначенні її цілей та завдань, приймає рішення щодо складності завдань, підбирає їх відповідно до рівня знань студента. Завдання для самостійної роботи студента повинні бути чітко сформульовані, розмежовані, їх об'єм повинен бути визначений годинами згідно навчальної програми. Виконання самостійної роботи студента повинно контролюватися та оцінюватися викладачем.

Існує декілька класифікацій завдань з самостійної роботи студентів: навчальні завдання, на яких викладач дає студентам завдання і показує як його виконувати; тренувальні завдання – виконання завдань за зразком; пошукові завдання – самостійно виконані студентами [1]. У системі навчання немовного закладу освіти це може бути:

самостійна робота під час аудиторних занять;

самостійна робота вдома (відпрацювання мовного матеріалу за підручником, письмові вправи, порціонне читання, комунікативно-мовленнєві завдання);

самостійна робота із довгострокових завдань (позааудиторне читання текстів значного обсягу, позааудиторна робота з аудіо-, відео матеріалами та електронними ресурсами, проектна робота). До таких видів самостійної роботи належать підготовка до дебатів, підготовка усної презентації, виконання проектів та конкурсів на теми з їхньої майбутньої спеціальності [4].

Створення усного повідомлення вимагає ретельної попередньої самостійної підготовки, звернення до різних джерел інформації, збір інформації, її осмислення та подальшу презентацію. Для студентів з більш низьким рівнем володіння мовою рекомендовано готуватися письмово, занотовувати або навіть повністю письмово оформити. Так, Копилова Н.В. [3] зазначає про дві проблеми, які можуть виникнути на етапі самостійної підготовки до усного висловлювання: невміння будувати логічне, аргументоване, послідовне повідомлення та недостатня лінгвістична компетенція для створення усного повідомлення. Шляхами подолання цих проблем можуть бути як надання студентам мовної моделі (зразки текстів, приклади виконання), так і створення мовних зразків на занятті, відпрацювання мовних кліше та шаблонів. Тобто для слабших студентів можна дати завдання скласти повідомлення за зразком.

Організація самостійної роботи для виконання усних завдань має наступні етапи: введення нового матеріалу під час аудиторного заняття, ознайомлення з лексичним та граматичним мовним матеріалом, подання шаблону виконання завдання, постановка цілей та вирішення стосовно формату презентації. Наступним етапом є власне самостійна підготовка студента. Можливе, також, виконання проекту групою студентів з наступною його презентацією. На заключному етапі здійснюється перевірка виконаного завдання, його презентація, дискусія по темі та оцінювання. Важливим є те, що під час виконання таких завдань студенти працюють з автентичними іншомовними матеріалами по своїй спеціальності, що збагачує не лише знання з мови, а й знання по спеціальності.

Отже, самостійна робота студентів однією з важливих складових процесу оволодіння мовою. Самостійне виконання усних завдань формує у студентів ще й навички пошуку інформація, критичне та аналітичне мислення, збагачує їхній кругозір та знання по спеціальності. Такі завдання є творчими та креативними, викликають інтерес у студентів та підвищують мотивацію до вивчення іноземної мови.

Література:

1. Книш Т. Організація самостійної роботи з іноземної мови студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Т. Книш // Педагогічний часопис Волині. – 2017. – №1(4). – С. 76 – 81.
2. Кон И.С. Психология самостоятельности / И.С. Кон // Знание – сила. – 1985. – № 7. – С. 42 – 44.

3. Копилова Н.В. Развитие навыков устной подготовленной речи на английском языке у студентов-менеджеров / Н.В. Копилова // Бизнес-образование в экономике знаний. – 2017. – № 3. – С. 50 – 54.

4. Корнева З.М. Самостійна робота як провідна форма організації навчальної діяльності з оволодіння іноземною мовою професійного спрямування у немовному вищому закладі освіти / З.М. Корнева // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць. – 2007. – № 1(19). – С. 141–145.